

Man betaalt parkeerboete 50 jaar te laat. Hotel Te Laat. De site die nooit te laat is. Inflatiecijfer VS komt te laat voor Europese beurzen. Plus-tôt te laat. Nu is het te laat. 1/3 Belgische bedrijven te laat met jaarrekening. Een goede vriendin van mij heeft de gewoonte op afspraken minimaal een half uur te laat te komen. Te laat op het werk. Strooidiensten komen te laat. Schoolkinderen wachten vruchteloos op lijnbus. Weer veel te laat gaan slapen. Beroepsprocedure: te laat. Te laat? Het leven is maar kort. Kenyanen te laat voor trainingskamp. Help, mijn baas betaalt te laat. Microsoft voor Ondernemers - Back-up voor het te laat is. Tentamens 2e kwartiel te laat nagekeken. Leerplichtambtenaren controleren op te laat komen op school. Procedure te laat aanmelden tentamens en tussentoetsen. Hulp komt voor Darfur te laat. Gedicht: te laat. Operatie heup vaak veel te laat. Het is nog niet te laat. Je ruikt het al in de bossen: de herfst hangt in de lucht. Antivirale middelen: Als vaccineren te laat is. Ja het is te laat een gewelddadige ontlading is eigenlijk al onvermijdelijk. Ambulance één op tien keer te laat. Ontspannen te laat komen. Topmanagers te laat en onvolledig geïnformeerd. Alkemade is jaar te laat met riolering. Denk na voor het te laat is. Katrien is weer te laat. Huilen is voor jou te laat. Terecht, maar te laat. Is het te laat? Berouw komt meestal te laat. Steek een stekker in je wekker: Te laat komen op het werk. Friesch Dagblad - Iedereen op tijd, leraar te laat. De Volkskrant - Nooit te laat voor ware liefde. We zijn eeuwen en eeuwen te laat geboren. Doe maar Te laat. Beetje te laat maar toch hiep hoi. Wat gebeurt er als ik te laat betaal? Te laat voor timemanagement? Meestal ben ik vijf minuten te laat, juist omdat het zo dichtbij is. Te laat met pensioen. Test niet als het te laat is. Planeet te laat ontdekt. Te laat begonnen met pil innemen. Betaal uw kabelabonnement te laat! Een monument komt nooit te laat. Cursus te laat komen. Vroeg en laat in de wijngaard. Hopeloos te laat.

BRAIN STORM

Te laat...

Kerst 3 maanden te laat. Te laat en toch ontvankelijk. Tomtom vaak te laat met info. Stopweek 1 dag te laat begonnen. Piet zal wel weer te laat zijn. Verdomme, stomme BBC toch! Al die goeie programma's zo laat op de avond! Wachten tot het te laat is. Te laat voor Gouda bij Kaarslicht. Te laat is te laat. Te laat afstempelen kost vaartijd. Nederland te laat met antispanwet. Slopen voor het te laat is. Zelfs prinsen komen te laat. Wie te laat komt stoort de klassenwerkzaamheden. Succes kwam te laat. Te laat inschrijven voor tentamen lucratief. Te laat betalen = meteen rekening! Als het naar buiten komt, is het vaak te laat. De jongen die altijd te laat kwam. Rechters laten verdachten die te laat zijn vrij. Japanse trein 12 seconden te laat. Te laat om te klagen? Als het allemaal te laat lijkt. Een harteloos Kabinet 86 dagen te laat gevallen. Denkt u niet te laat aan ons? Jammer, ik was te laat. Helikopters voor politie weer te laat. Nooit meer te laat op afspraken: De Stormfront agenda. Net effe te laat.... Algemeen chirurg ziet derde botbreuk te laat. Theorie-examen te laat geannuleerd: nu boete? Ik ben een man van de klok. Aan te laat komen heb ik een gruwelijke hekel. Deze woorden zouden te laat kunnen zijn. Islamschool te laat met lesplan religie. Kom beter iets te vroeg dan te laat. Nou, ik was dus ook te laat voor het tweede blok. Free Record Shop jaren te laat met muzieksite. Raymann is laat. Wees (te) laat met alles, altijd en overal. Brainstorm te laat.

#1, Jaargang 11, April 2005

Agenda

Dinsdag 5 april**19-21 uur**

Actie Bowlen
@ Piccadilly bowling
Aansluitend borrel in Lazy Frog

Donderdag 7 april**Vanaf 22 uur**

Alfabetfeest: feesten met
meerdere studies en "een dag
student KI"

@ Unitas

Kaartjes 3 euro, te koop bij het
bestuur

16 t/m 26 april

ExCie reis naar Schotland
Een week lang studie, cultuur en
Schotse Highlands

Vrijdag 6 t/m zondag 8 mei

Liftwedstrijd

Wie wordt de eerste? Ga je neus

achterna, of nog liever die snelle
auto, en win de mooie liftwedstrijd
bokaal! Opgave via actie@ai.rug.nl

Donderdag 12 mei**Vanaf 16 uur**

Foetsie thema borrel

@ CoVerhuys

De Foetsie zorgt weer voor speciale
acties, want "De Foetsie is overal"

Woensdag 1 juni

Deadline almanak puzzel 2005

Almanakken af te halen bij CoVer

Dinsdag 7, woensdag 8 en**donderdag 9 juni****Vanaf 9 uur**

Bèta bedrijven dagen

Maak kennis met de praktijk
en regel die droomstage in het
bedrijfsleven. Meer informatie op
www.beta-bedrijvendagen.nl

Algemeen:

- elke maandag: Studie-uren; 15-17 uur, kantine KI. Samen leer je meer!
- elke donderdag: Foetsie borrel, 16-18 uur, CoVerhuys. Wekelijks ontspannen
- elke eerste dinsdag van de maand: Actie borrel in The Lazy Frog (Rademarkt 5), vanaf 22 uur met om 22.30 uur een gratis biertje
- elke derde dinsdag van de maand: Actie film, 19.30 uur in het CoVerhuys.

Meer weten over een activiteit? Geïnteresseerd in bedrijvenbezoeken, commissiewerk of colloquia?

Kijk dan eens op de website: www.ai.rug.nl/~cover

Of mail: cover@ai.rug.nl

Van de Redactie

Fanatieke Brainstormlezers zullen zich de afgelopen maanden vast en zeker hebben afgevraagd... waar blijft die volgende Brainstorm nou toch? Het mag duidelijk zijn dat deze brainstorm al veel eerder had moeten verschijnen, maar helaas is dit niet gelukt en wij commissieleden schamen ons diep. Te Laat... het thema van deze Brainstorm werd geroepen op de eerste, veel te laat geplande vergadering door ons commissielid dat standaard een kwartier te laat aan komt zetten. Een voor de hand liggende keuze dus!

Deze editie bevat natuurlijk weer de vertrouwde vaste rubrieken, maar daarnaast beginnen we ook met iets nieuws: de Fotostrip!

Veel leesplezier!

De redactie

Inhoud

2. Agenda
3. Van de Redactie
3. Inhoud
3. Colofon
4. Van de voorzitter
5. Berlijn verslag
8. Fotostrip
9. De O.C.
9. Top-X
10. Nieuw Bestuur
11. Gossie
12. POES
13. CoVer zoekt talent
14. KI afstudeerder
17. Puzzel
18. Screw U
18. Top-X
19. Kunstmatig imago
20. Ken je docent
23. RaraRaadsels

Colofon

De Brainstorm is een gezamenlijke uitgave van de studie Kunstmatige Intelligentie, RUG en de studievereniging Cover en wordt gratis verspreid onder KI-studenten, staf en anderszins geïnteresseerden. De Brainstorm verschijnt minimaal 3 maal per jaar in een oplage van 300 stuks.

Redactie Adres

Psychologisch Instituut
Heymans
Grote Kruisstraat 2/1
9712 TS Groningen
E-mail: bstorm@ai.rug.nl

Redactie:

Heiko Harders
Kim Does
Eelke van Foeken
Jaldert Rombouts
Tessa Verhoef

Van de Voorzitter

Vanaf nu is het aan mij de eer om dit stukje tekst voor de deadline in te leveren. Daarvoor is het zaak dat je op tijd begint met het bedenken van een verhaaltje, eens rustig gaat zitten om dit alles op je te laten inwerken en het op te schrijven. Meestal moet er op de laatste dag, nog net voor de deadline, haastig aan het stukje gewerkt worden... klaar... net niet te laat.

Trouwens, de hele maatschappij is er ook op ingesteld dat je te laat bent. Neem alleen het academisch kwartiertje, de docenten denken dat je nooit op tijd in de collegebanken kunt zitten. Het is overal, artsen hebben uitlooperperiodes na hun spreekuur, als je een telefoonrekening niet betaalt dan krijg je een herinnering en als je een deadline niet haalt dan blijkt er altijd nog wel wat speling te zijn...

Ook zijn er mensen die altijd te laat zijn, bij hen zit het laat zijn gewoon in het bloed. Die beginnen al gelijk goed door te laat geboren te worden, zijn laat met het leren van praten en starten laat met lopen. Je kent vast wel zo'n persoon, zo eentje die zo pertinent te laat op colleges en examens komt dat je de klok erop gelijk zou kunnen zetten. Toch kun je niet altijd te laat zijn, je leven eindigt toch wat vroeg als je bij het oversteken een auto te laat ziet.

Ik wil jullie tot slot deze quote nog meegeven "Time flies like an arrow, fruit flies like a banana". Blader nu snel verder, voor het te laat is!

Bastiaan

Ein excursie zu Berlin

Door : Chris Janssen

Met de broodnodige cafeïne achter de kiezen en niet al te veel bagage, vertrokken we op 10 februari, 8 uur 's ochtends naar Berlijn. Ons vervoer liep uiteen van schattige, maar kleine, Citroën tot "Ginnungagap-proof" Stuur-busje, tot vette Volkswagen met anti-Schnappi en -Spongebob stickers (ze waren voorbereid op mijn zangkunsten). Na een gezellige reis konden we al snel de benen strekken (vooral belangrijk voor de Citroën mensen) in ons hostel in oost-Berlijn en ons klaarmaken voor het avondeten. In het restaurant werden "bingo formulieren" uitgedeeld waarop je kon aankruisen wat je op je pizza wilde hebben. Vervolgens werd deze ook gebracht, behalve voor 1 deelnemer. Die werd, ook tijdens de 2de ronde, keurig overgeslagen door de bediening. Sindsdien beschikt de Van Dale dan ook over een nieuw spreekwoord: "je kunt wachten tot je Folkert heet".

Na nog een drankje was het al snel bedtijd, want de volgende dag was het KI programma! Om 9 uur vertrokken we richting de Humboldt Universität, wereldkampioen robocup Aibo league. De gebruikte winnende tactiek werd

gedemonstreerd. Op zijn knieën en met dubbele motorspeed (waar de gemiddelde PAS student jaloers op is) rende Aibo achter de bal aan. En hij scoort! De winnende tactiek: de bal via de muur spelen. Dit zaait verdeeldheid bij de tegenstander. Helaas werkte deze tactiek niet meer he l goed, omdat de nieuwe Aibobak wandloos is. Achterliggende reden van deze wandeloosheid is een nieuw voorschrift van de Aibo league. Aibo gaf ook een demonstratie van coördinatie: hij kon een bal boven zijn hoofd heen en weer bewegen. Helaas raakte Aibo het balletje af en toe kwijt, omdat hij geen sensoren in zijn nek heeft, maar het zag er al erg indrukwekkend uit.

AIBO KRIJGT EEN WARM ONTHAAL

Na deze presentatie en een korte pauze werd niet alleen de eerste opzet voor een Gronings Aiboteam gemaakt door enkele deelnemers, maar was het ook tijd voor "Dé verrassing". Vol spanning liepen wij achter de StudCie aan en we schrokken toen er werd verteld dat we nu "onze vis" nodig hadden. Die stond wel op de paklijst, maar niemand had deze natuurlijk meegenomen... Gelukkig was de StudCie goed voorbereid, zij hadden vissen voor iedereen meegenomen (én een Spongebob voor Heiko). Die moest iedereen om zijn enkel binden. Daarna werden we in een arena geplaatst en was het de bedoeling om vissen van anderen af te trappen. En maar 1 iemand kon er als winnaar met de eeuwige roem vandoor gaan. Ferdinand, gefeliciteerd!

Na de pauze was het tijd om de Freie Universität te bezoeken. Ook deze universiteit was kampioen robocup, maar dan in de small-sized league. Enthousiast als prof. Raúl Rojas was, kregen we een

GROETJES UIT BERLIJN!

gedetailleerde uitleg die tot 19.00 (!!) uur doorging. Niet alleen de tactiek van deze omnidirectionele snelle robots werd toegelicht. Ook de toekomst van het onderwijs kwam aan bod: e-chalk. In dit systeem, dat toegepast wordt op de FU, wordt met beamers een (Windows gebaseerd) kalkbord gecreëerd. Camera's achter het bord nemen vervolgens waar wat de docent met zijn infrarode pen schrijft

en welke commando's hij geeft. Het eindresultaat is een soort bewegende powerpoint met geluidsondersteuning, die ook kan worden omgezet naar een statische PDF. Met deze nieuwe techniek zullen colleges in de toekomst makkelijker via internet opnieuw te bekijken, en dus te leren zijn.

's Avonds ging de meerderheid uit eten bij de Chinees. Zelf heb ik in een bruin café in het centrum gegeten. Onder het toeziend oog van Merel en Bastiaan hebben Jolie, Daan en ik het aangedurfd om authentieke Duitse "Schweinehackse" (varkensknief, red.) te verorberen. Erg lekker! Daarna waren we van plan om ons grote

voorbeeld "Lieutenant Commander Data", iedereen wel bekend van KI 1, te bezoeken in het enige echte Star Trek café. Helaas bestond dit café al 5 jaar niet meer en werd de naam alleen nog in de toeristenfolders genoemd om meer klanten te Trekken...

De volgende dag was het tijd voor een langs meer dan 60 highlights leidende stadswandeling, tot op het detail uitgezocht door Merijn. Helaas liet de aanhoudende regen niet veel over van Merijns geprinte route en beschrijving. Dus na opgewarmd te zijn met een kopje Starbucks koffie in de pauze heeft alleen nog een kleine club enthousiastelingen genoten van de prachtige Berlijnse architectuur. De aanwezige contrasten en het door deze stad geleden verdriet werden extra benadrukt door het droevige weer.

**EEN BEETJE REGEN HOVDT MERIJNS
STADSWANDELING NIET OP**

's Avonds hebben we gegeten in een café waarvan de menukaart ook nú nog in het CoVerhuys kan worden bewonderd. Een aantal deelnemers besloot daarna om de wereldberoemde Duitse technoscène te ontdekken. Helaas dacht de clubportier daar anders over. Hij vond dat deze "iele Groningse studentjes" de wilde taferelen in deze club niet aan zouden kunnen...

Op de laatste dag van de reis bezochten we het Staatssicherheits (Stasi) museum. In deze voormalige gevangenis werden mensen op gruwelijke manieren gemarteld en verhoord. Niemand was er veilig voor de intimiderende verhoormethodes van de Stasi. De opgedane (incorrecte) "informatie" is tot op de dag van vandaag een groot geheim...

Na deze indrukwekkende uitleg was het helaas alweer tijd voor de terugweg. Ook nu weer een korte stop met avondeten betaald door de StudCie (echte Duitse Schnitzel !). 's Avonds laat waren we weer in Groningen, moe maar voldaan. Namens alle deelnemers nogmaals bedankt, StudCie, het was hartstikke gaaf.

Neglectus komt te laat

FOTOSTRIP

Een manier om invloed uit te oefenen op de studie Kunstmatige Intelligentie is via de Opleidings Commissie. Maar wat is de OC, wie zitten er in, wat doen we en wat kunnen we voor je betekenen?

**De OC,
wat is dat?**

De OC bestaat uit zes studenten en zes stafleden en komt ongeveer zes keer per jaar bij elkaar om te vergaderen. We hebben het dan over allerlei zaken die het onderwijs en de studenten van KI aangaan. Daarbij gaat het om de indeling van de opleiding, de inhoud van de aangeboden vakken, de kwaliteit van docenten, de inzet van studenten, organisatorische zaken en meer. Onderwerpen waar we op dit moment mee bezig zijn, zijn bijvoorbeeld de samenwerking van

KI met de opleidingen informatica en informatiekunde, voorkenniseisen die nodig zijn om bepaalde vakken te mogen volgen en nieuwe huisvesting voor in de toekomst.

De studentenfractie is er om jullie belangen te behartigen. Als er een probleem is met de studie (organisatorisch/ inhoudelijk), kunnen wij je helpen om daar iets aan te doen. Dat kan door een klachtenformulier in te vullen op onze site (www.ai.rug.nl/~oc), door ons een mailtje te sturen (oc@ai.rug.nl) of gewoon door een van ons aan te spreken. Heb je geen klacht, maar ben je wel benieuwd naar wat er speelt, kijk dan op ook op onze site voor samenvattingen van wat er op de vergaderingen besproken is.

Met dit alles willen we zorgen dat KI een interessante en haalbare studie is en blijft!

De studentleden van de OC 2004/2005:

Tim Dorscheidt, Maaïke Harbers, Susanne Hendrickx, Rosemarijn Looije, Jasper Spaans en Elske van der Vaart

* Heiko: 'Als het tentamen niet doorgaat, dan ga ik vanmiddag meteen beginnen met leren!'

* Merel: 'Niet spelen met mijn ... dingetjes.'

* Ferdinand: 'Chris, wil je de Spa&Fruit meenemen?'
Chris: 'Jahoor, voor een triviant!'

HET NIEUWE BESTUUR STELT ZICH VOOR

Ik ben Ferdinand Doeke Reier Juan Stam. Ik verzorg alle geldzaken binnen het bestuur 2005 van CoVer. Ik ben een 3e jaar KI-er. Ik heb niet echt een lelijkste kleur, maar mijn favoriete kleur is wel oranje of groen (één van de 2). Mijn gelukscijfer is 0, denk ik. Ik ben wel vaker te laat geweest, maar de ene keer waar ik heel veel spijt van had was dat een goede vriendin van mij vertrok naar het buitenland en ik was te laat om afscheid te nemen. Ik kom eigenlijk nooit te laat op tentamens, maar het is toch één keer gebeurd. Ik was namelijk 1 uur en 15 minuten te laat bij Wiskunde 2, omdat ik van buiten Groningen kwam en er een file was. Wel het tentamen gehaald.

Mijn naam is Rosemarijn Looije en ik ben Commissaris extern in het bestuur 2005 van CoVer. Ik ben een 4e jaar KI-er. Mijn lelijkste kleur is lila en mijn geluksgetal is 7. Ik ben een keertje een half uur te laat bij de fysiotherapeut gekomen, was mijn tijd net voorbij. Voor de rest kom ik bij belangrijke dingen bijna nooit te laat. Nooit te laat geweest bij een tentamen, wel een keertje bijna. Ik was onderweg vanaf de Korreweg naar Zernike om daar in de tentamenhal tentamen te doen, bedenk ik me bij Albert Heijn Selwerd dat ik misschien wel ergens anders tentamen heb. Inderdaad, in het Muntinggebouw blijkt na wat gebel. Uiteindelijk was ik nog op tijd aanwezig.

*achter: Bastiaan, voor v.l.n.r: Ferdinand, Merel,
Rosemarijn en Chris*

Mijn naam is Chris Janssen en ik ben Commissaris Intern in het bestuur 2005 van CoVer. Ik ben een 3e jaar Bachelor KI-er. De lelijkste kleur die ik kan bedenken is Geert Wilders blond en mijn gelukscijfer moet tenminste een 4 bevatten. Eigenlijk probeer ik altijd op tijd te komen, dus elke te laat is spijtig. Maar ook té vroeg is spijtig, en dat heb ik nog al eens. Als het regent en je nog 10 minuten moet wachten bvb. Het zal wel in het woordje té zitten. Tja, té-ntamens, mijn probleem is nooit te laat in de zaal, maar laat uit de zaal. Mijn perfectionisme en gevoel voor nét wat langer praten/schrijven zien mij altijd graag nog wat langer zitten.

Mijn naam is Merel Oppelaar en ik ben secretaris in het bestuur 2005 van CoVer. Ik ben al voor het vierde jaar bezig met KI. De lelijkste kleur die ik kan bedenken is legergroen en mijn geluksgetal is 10. Ik ben laatst nog te laat geweest op mijn werk bij de Openbare Bibliotheek en dat vond ik heel erg, helemaal omdat ik niet de enige was en er dus te weinig mensen waren toen de bieb openging. Ik kan niet zo goed tegen te laat komen. Bij een tentamen ben ik wel eens te laat geweest, omdat het in de tennishal was en om 8.30 begon. Ik wist dit wel, alleen ergens bij het zetten van mijn wekker is deze informatie niet helemaal meegekomen. Gelukkig was er iemand die dat tentamen ook moest doen, die me hier redelijk op tijd op wees en dus kon ik met een broodje op de fiets erheen. Ik was niet eens vreselijk te laat. Het tentamen heb ik gehaald.

Gossie!

Hét non-discrete roddel acquisitie blad

oude Cover voorzitter
plundert Zwitserse
bankrekening

Rel na openbaring **DRUGS** gebruik
COVER bestuur in probleemwijk Hortusbuurt

Waarom JOLIE
12 km door
Groningen kroop ...

Ontrafelt dit onlangs
opgedoken tweeluik
het mysterie?

TJEERD A door politie
van Grote Markt
verwijderd !!!

De politie werd
gealarmeerd door
de agressieve zin:

"WERK DAN!

HET MOET WERKEN!"

mail je roddel naar
gossie@ai.rug.nl

**SELWERDFLAT NIEUW
BEDEVAARTSOORD**

MART trotse winnaar
Vitruviaanse man look-a-like contest.

Hallo P.O.E.S.

Hupeloze Haring,

Ik ben altijd erg stipt en heb mijn leven tot op de minuut gepland in mijn PDA. Ik kom nooit te laat en weet altijd wanneer alles is. Maar er is iets gebeurd.. en heeft mijn hele leven verstoord. Op de nacht van 26 op 27 maart 2005 is er een uur van mij gestolen! Als gevolg hiervan ben ik nu altijd te laat. Ik ben langzaam weer aan het inlopen, maar omdat ik alles zo goed plande, heb ik in de afgelopen maand nog maar 4 min kunnen inlopen. Mijn hele leven valt in duigen; ik dreig ontslagen te worden, mijn vrienden willen niet meer met mij afspreken, en mijn studie loopt ook helemaal in het honderd. POES wat moet ik doen???

Dit is een veelvoorkomend probleem rond deze tijd van het jaar. Er is eigenlijk maar één, zeer radicale, oplossing. WIS je PDA... en begin je leven opnieuw. Je kan nu alles weer inplannen zoals gewoonlijk en de verloren tijd is geen probleem meer... omdat alles wat je al ingepland had nu verdwenen is. Het kan zijn dat mensen het je in het begin kwalijk nemen, maar uiteindelijk zullen ze je dankbaar zijn. Kies voor genoeg tijd, wis je PDA.

POES

Hulpeloze Haring

Poes,

Ik voel me de laatste tijd niet goed. Ik heb overal pijn, en naast de pijn voel ik me in mijn hoofd ook rot. Ik kan er niet meer mee omgaan en jij bent mijn laatste hoop. P.O.E.S. het al wetende probleemoplossingssysteem, kan jij mij vertellen hoe ik me weer goed kan voelen?

Kwaai Koos

Kwaai Koos,

Dit is niet makkelijk op te lossen.

[Time fail warning: no time left: deadline approaching 10 s]

Ik denk dat je

[Time fail warning: no time left: deadline approaching 7 s]

het best kan

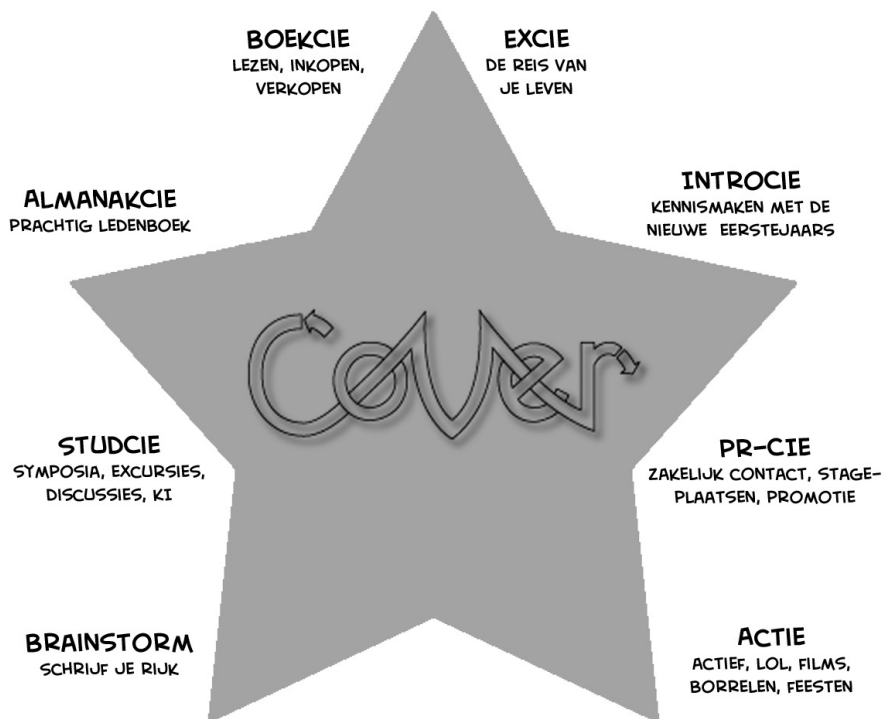
[Time fail warning: no time left: deadline approaching 4 s]

kijken waar je

[Time failed!: deadline reached, sending in reaction]

Talent gezocht

BEN JIJ ENTHOUSIAST, ORGANISATORISCH, CREATIEF, EEN GLOBETROTTER, GEZELSCHAPSMENS OF INITIATIEFRIJK? OF WIL JE DIT JUIST WORDEN? GEBRUIK DAN JE TALENT EN WORD TEAMMEMBER VAN EEN VAN DEZE COMMISSIES:

Wil je je opgeven, of meer informatie?
www.ai.rug.nl/~cover/commissies
cover@ai.rug.nl

Afstuderen

Drie maanden zijn reeds voorbij, gelukkig nog drie te gaan.

Tijd vliegt en kruipt tegelijkertijd. Verleden, heden en vooral de toekomst zijn gedachten die me iedere dag wel bezighouden. Ik zal je kort meenemen in mijn leven en gedachten hier in Freiburg (Duitsland) en je proberen een indruk te geven hoe ik dit afstuderen beleef.

Afstuderen voor mij is...

Het relativeren van ideeën die ik had met concrete werkelijkheden. Dit bedoel ik vanuit elk opzicht waarin je afstuderen maar kunt bekijken. Bijvoorbeeld mijn afstudeer onderzoek speelt zich af in de wereld van de simulaties, zoals iedereen weet is het altijd een benadering van. Maar het woord benadering klinkt dichter bij de werkelijkheid dan het in realiteit soms blijkt. De botsing van gedachten en realiteit vind natuurlijk ook plaats in mijn beeld van wetenschappers. Ook de wereld van de kennis en 'waarheid' blijkt de gewone menselijke trekjes te hebben. Als een kind observeer ik met grote ogen gedragingen, luister zwijgend naar roddels en val van de ene verbazing in de andere. Maar wat vooral een les is de worsteling met jezelf. Hoe je je voelt tijdens je afstuderen vind ik

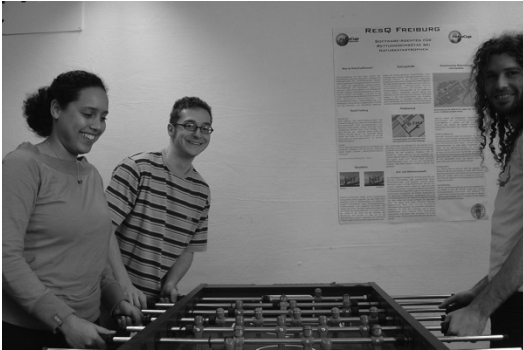
lastig te beschrijven. Het lastige is de vragen die door je hoofd heen spoken: "Kan ik dit wel?", "ben ik wel snel genoeg?", "hoe gaat het eigenlijk?". Dit is natuurlijk heel erg persoonlijk, de een heeft hier natuurlijk helemaal geen last van, de ander slapeloze nachten. Hoe dan ook het houdt mij wel bezig en het leert me ook gewoon dingen te accepteren zoals ze zijn zonder alles te proberen te controleren.

Hoe dan ook, alle ervaringen hier neem ik mee en zullen me helpen met belangrijke keuzes die ik al heel snel zal moeten gaan maken.

Maar ook ...

Puur genieten! Dit bedoel ik natuurlijk ook in elk opzicht waarin je afstuderen maar kunt bekijken. Ik heb mezelf in een wildvreemde stad neergezet, ik spreek wat boodschappen/hallo-en-dag Duits, doe onderzoek op een andere universiteit en heb weer een mooie uitdaging! De spanning van de eerste dag op de universiteit, nieuwe mensen leren kennen, aan een nieuw leventje wennen. Nee, zonder dollen kan ik zeggen dat ik geweldig ontvangen ben en vooral opgenomen ben door de mensen op de universiteit. Voel me er gewoon thuis, net als op mijn eigen universiteit bij KI in Groningen. Daarnaast komt er ook bij dat ik het enorm leuk vind om het onderzoek te doen. Je kunt eindelijk eens echt een groter project uitvoeren waar je je helemaal op kan storten. Ben blij dat ik kan zeggen dat ik elke dag met plezier weer aan de slag ga. Wat maakt dat een verblijf zoals deze onvergetelijk wordt, zijn de mensen

die je leert kennen. Het begon allemaal met de kennismaking met het Tischfussball, dat nu een dagelijks terugkerend ritueel is na de lunch. Nu ga ik met een vast klikje lunchen, tafelfootbal spelen en de stad in. Natuurlijk leer je ook mensen kennen buiten de universiteit, maar als je elkaar dagelijks ziet groei je natuurlijk sneller naar elkaar toe. Ook heb ik oppervlakkige contacten, dat zorgt voor een

volmaakt inburgerings gevoel, wat ik erg leuk vind. Dit is bijvoorbeeld met de caissières in de supermarkt, mensen die je op straat/trein tegenkomt waarmee je de verrassende gesprekken mee voert, maar vooral met het sporten. Bij de lokale sportschool ga ik wekelijks jazz dansen. Iedereen praat met je en je wordt gemist als je er een keer niet bent, geweldig toch! Als laatste enorm genietpunt wil ik toch even het hele gebied hier aangeven, zit namelijk in het

hart van het Schwarzwald. Ongelofelijk wat een uitzicht, die bergen, wijngaarden, heldere lucht/hemel. Ik kan er niets aan doen, maar je voelt gewoon een lach op je gezicht verschijnen zodra je buiten komt en de zon je weer tegemoet schijnt. Nee Groningen, ik mis je regen en grauwe wolken absoluut niet.

Belevenissen..

Nu ik je uitgebreid verteld heb over wat ik nu van het afstuderen vind, wil ik je natuurlijk niet onthouden van wat ik hier tot nu toe allemaal gedaan heb. Naast elke dag naar de universiteit te gaan en het nadenken, blijft er in het weekend ruimte over voor andere activiteiten.

- Milano -

In Freiburg hebben ze een organisatie voor studenten, Studentenwerk, deze biedt cursussen, excursies, etc aan. In mijn tweede weekend hier, heb ik een dagtrip naar Milaan geweest. Dit was echt super.

- Fasnacht -

Je bent vast wel bekend bent met het fenomeen Carnaval, hier vieren ze Fasnacht, het verdrijven van de winter. Zelf was ik al gewend aan carnaval, omdat ik uit Limburg kom, maar hier gaat het ietsjes anders. Twee weken voor het echte carnaval begint het al. In de subdelen van de stad (zoals Oosterpoort en Korreweg in Groningen) zijn optochten van die regio. Er zijn 's avonds allerlei feesten. Na deze weken begint het dan echt, de hele stad staat een dikke week op z'n kop. Er is dan een grote

optocht in de stad en dag en nacht feest. De week erna begint Fasnacht in Basel (Zwitserland), zij vieren het weer heel anders, daar duurt het gefeest precies een week. Het begin van hun Fasnacht is heel speciaal, het begint om 04.00 's morgens. Een grote optocht met allemaal lampionnen en muziek met fluit en trommel. Handig dat Freiburg zo'n centraal gelegen stad is, het is leuk om eventjes naar dit soort dingen toe te kunnen.

- Snowboarden -

Ik zit hier natuurlijk ook in een wintersport gebied, in dit seizoen zit je dus regelmatig in een bus vol met skiërs en snowboarders. Natuurlijk was er een mooie cursus in de aanbieding voor studenten, dus ik vond dat ik het toch maar een keer moest proberen. Heb twee dagen een snowboard cursus gehad. Dit was echt een nieuwe

ervaring, wat een geweldig gevoel heb je als je van de berg af komt. Zeker voor herhaling vatbaar.

Dit zijn wel zo ongeveer wat hoogtepunten, ik heb verder nog Strassbourg bezocht, lekker gewandeld in de bergen hier, het centrum verkent en natuurlijk van mijn mooie kamer genoten. In de planning staat nog wandelen, skaten, kabelbaan, EuropaPark, musea bezoeken en leuke dingen doen met vrienden en bezoek.

Ik kan je een ding zeggen, zes maanden klinkt lang maar is enorm kort.

Tot besluit...

Mijn afstudeer avontuur is nog niet afgelopen. Het zal nog heel wat afwisselende ervaringen met zich meebrengen...

Hoe dan ook zal ik alles geven om dit tot een goed einde te brengen, hiermee mijn studie af te sluiten en mijn volgende avontuur in de grotemensenwereld te beginnen.

www.informatik.uni-freiburg.de/~ki

www.informatik.uni-freiburg.de/~wyermans

Nanda Wijermans

Prijspuzzel

In het Coverhuys is een groep mensen samengekomen en de samenstelling van deze groep zou je kunnen omschrijven op de volgende manier:

1 grootvader	1 grootmoeder
2 vaders	2 moeders
4 kinderen	3 kleinkinderen
1 broer	2 zussen
2 zonen	2 dochters
1 schoonvader	1 schoonmoeder
	1 schoondochter

23 mensen dus, zou je denken....

Maar het waren er veel minder.

Dan nu de vraag: wat is het minimale aantal mensen dat in de kamer aanwezig kan zijn?

Hiernaast zie je de gelukkige winnaar van de vorige Brainstormpuzzel! **Popke, gefeliciteerd!** Het juiste antwoord was: een @.

Wil jij ook zo'n cool t-shirt winnen? Stuur dan jouw oplossing van de bovenstaande puzzel naar: **bstorm@ai.rug.nl**

Wie weet ben jij straks ook wel de trotse eigenaar van zo'n stoer Brainstormshirt!

SCREW U

Aarg! Vandaag zijn we bezig geweest met het maken van de layout van de BrainStorm. Nu is hier op zich niets mis mee, totdat men windows XP gaat gebruiken om zulks tot een goed einde te brengen. Na het installeren van service pack 2 een tijdje terug (sinds een paar daagjes zelfs verplicht) heeft mijn layout software de geest gegeven. Mooie service noem ik dat, van de spreekwoordelijke regen in de drup. Alhoewel het het thema 'te laat' geen kwaad doet, heeft het een aardige poging gedaan mijn irritatiegrens te overschreiden. Gevoelens van woede werden ook geuit op een weerloze muis (de computervariant). Na enige tijd 'gewerkt' te hebben moest ik even voor de broodnodige voedingstoffen naar de plaatselijke buurtsuper. Voordat

je naar deze winkel gaat moet je altijd even goed op de klok kijken, want het kan zijn dat het plaatselijke bejaardentehuis zijn bewoners los laat. Deze blijken namelijk allen hun weg te vinden naar de buurtsuper. De oude mannetjes en vrouwtjes proberen zich met hun rollatoren en andere accessoires langs elkaar en ander winkelend publiek te duwen om als eerste bij de kassa te zijn. Ledematen die je niet vlak tegen je lichaam aangedrukt houdt, lopen hier een grote kans om beschadigd te raken. Niets vermoedende mensen die in de rij voor de kassa staan, en een winkelkarretje tegen de hielen voelen drukken kijken om, en zien een lief oud mensje dat waarschijnlijk per ongeluk iets te ver had doorgeduwd. Kan gebeuren, denk je. Tot grote verbazing treft hetzelfde wagentje luttele seconden later een stuk harder de hielen. Je zal hier niet aan ontsnappen totdat je langs de kassa bent. Eenmaal buiten zie je hetzelfde mensje met moeite in een grote stationwagon stappen, en zonder op of om te kijken de weg oprijden. Een gelukkig oplettende fietser weet nog net de aanstormende bolide te ontwijken. Ik keer met de boodschappen terug naar mijn kamer, waar ik geconfronteerd word met een blauw scherm.

- Jaldert.

Top-X

* Heiko: 'Het is altijd makkelijk scoren bij merel.'

* Ferdinand @ Chris: 'Stop hem er maar in!'

* Martin op de fiets.... in de bocht:
'Wat je niet weet kun je ook niet vergeten.'

Robotshit

**KUNST
MATIG
IMAGO**

Hallo lieve studenten. Een poosje terug vroeg een vriend en tevens redactielid van dit prachtige blaadje of ik een stukje wilde schrijven over die studie van jullie. Ik dacht van och dat doe ik wel even maar nu ik hier zit te schrijven valt het me toch een stuk zwaarder dan ik dacht. Dit komt ook vooral omdat ik al jaren niet echt meer in de pen ben gekropen en als ik dat al deed waren dat vooral rare en idiote aantekeningen die eigenlijk nergens over gingen en nu zit ik hier dan in het holst van de nacht een stukje te pennen over wat weet ik eigenlijk niet. Waarom vraagt hij eigenlijk mij. Jezus ik weet dat jullie een robotlab hebben en computers gebruiken. Maar ja, wie gebruikt die dingen nou niet tegenwoordig. De hele wereld loopt tegenwoordig immers met vierkante ogen omdat ze de hele dag naar zo'n beeldscherm kijken. Ik heb een vriend die jullie studie omschrijft als robotshit. Deze uiterst charmante omschrijving klopt misschien niet helemaal met de werkelijkheid maar het is tenminste wel duidelijk waar de studie over gaat, want laten we eerlijk wezen al die studies met die nietszeggende namen is toch totaal mesjokke. Ik vind het bij jullie nog wel meevallen, want hoe moet je het in hemelsnaam anders noemen. Ik weet het niet en robotshit is dan toch net niet charmant genoeg. Laatst keek ik een keer naar discovery waar ze een programma hadden over een autofabriek waar een compleet peleton mensen op straat werd gezet omdat er een paar van die robotjes om de hoek kwamen kijken.

Werkgever natuurlijk blij; werknemer boos met deze nieuwe techniek en om eerlijk te wezen was het ook een prachtig apparaat met allemaal armen en dingen waar weliswaar je de rillingen van over je lijf liepen. Maar toch uiterst efficiënt en daar gaat het toch om; zodat de fabriek zich nog een beetje kon handhaven en niet alles meteen naar Azie werd overgeplaatst. Nou wisten die werknemers eerst niet dat ze allemaal op straat kwamen te staan, dus hadden ze al de ins en outs verteld over de machine aan de ontwerper van dat ding zodat hij een op maat en prima ding kon afleveren. Kijk en dit voorbeeld zouden jullie ook moeten volgen! Als jullie een robot bouwen voor het bedrijfsleven of een of andere duistere techniek gaan doorvoeren in het bedrijfsleven, geeft het grote voordelen als jullie werknemers erbij betrekken, die er misschien al wel 30 jaar werken, maar wel kunnen helpen bij het design.

Wat ze echter nog niet weten is dat ze dan wel hun eigen graf aan het graven zijn. Maar ja aan alles moet nou eenmaal een einde komen en zo ook aan dit stukje. ik hoop dat jullie het wat vonden jullie hebben de toekomst doe er wat mee, bijv een mooie robot die het huishouden doet en je wakker maakt met een kopje koffie en een compleet engels ontbijt.

Gegroet vanaf het zeeschip ms ambassadeur ten zuiden van italia.

ps voor mij blijft het toch gewoon robotshit

Doei!

Meile

Ken je docent

Sinds het begin van dit studiejaar werk ik als universitair docent bij Kunstmatige Intelligentie in Groningen. Wie ben ik?

Wiskunde

Mijn academische leven is begonnen met mijn studie wiskunde in Amsterdam (UvA). Ik herinner me nog dat ik ook andere studies heb overwogen (Nederlands, sterrenkunde), maar wiskunde was duidelijk eerste keus. Toen ik leerde dat wiskunde de middelen levert om verstandige dingen te zeggen over het begrip 'oneindig' (zoals dat er verschillende oneindigheden bestaan - van klein tot heel groot), voelde ik dat de keus goed was.

Er waren twee hoofdstromen in de vakken die ik koos: grondslagenvakken (verzamelingenleer, logica) en algebra, een prachtig vak. Een niet te versmaden feit uit de algebra is bijvoorbeeld dat op een klok met niet 12, maar een priem aantal uren delen heel goed gaat en geen echte breuken oplevert. Op een 5-klok is $\frac{1}{3}$ bijvoorbeeld gewoon 2 (want 1 is er gelijk aan $5+1$ en dus is $\frac{1}{3}$ gelijk aan $(5+1)/3$).

Ik ben lang van plan geweest verder te gaan in de wiskunde. Hoogleraar wiskunde worden, het leek me wel wat. Een bezoek aan een Nederlands wiskundecongres - waardoor ik ontdekte dat de mooie wiskunde uit de studieboeken eerder uitzondering dan regel was - was één van de redenen om daarvan af te zien.

Ik studeerde af op een onderwerp in de algebraïsche meetkunde (moduliruimten van algebraïsche krommen) en wist voor het eerst even niet welke kant het op moest.

Kunstmatige intelligentie (I)

De kiem voor een alternatieve route was al lang daarvoor gelegd: in mijn eindexamenjaar kreeg ik Douglas Hofstadter's boek Gödel, Escher, Bach, toen net een wereldhit. In dat boek vertelt Hofstadter zijn verhaal over kunstmatige intelligentie (onder andere met behulp van fantasierijke dialogen tussen Achilles en de schildpad) en schetst en passant het bewijs van Gödels onvolledigheidsstelling. Ik deed ongeveer een jaar over dat boek, maar was verkocht voor de grondhypothese van de kunstmatige intelligentie: de mens is ook maar een machine. Ik las nog wat verwante boeken (onder andere Hofstadters Metamagical themas, weer een jaar, maar met aanstekelijke introducties in Lisp en Conway's Game of Life) en volgde de vakken 'Prolog en kunstmatige intelligentie', een inleidend AI-vak met aangenaam veel Prolog programmeren, en 'Logica en AI' over niet-monotone logica's. De liefde voor de kunstmatige intelligentie was er, maar het was vooralsnog niet meer dan een zijspoor.

Recht

Dat een pas afgestudeerd wiskundige overal met open armen ontvangen zou worden

bleek niet waar. Het softwarehuis waar ik solliciteerde wees me na een psychologisch onderzoek af en vertelde dat ik het beter in het onderzoek kon gaan zoeken dan in de commerciële hoek. Dat leek me inderdaad een goed advies dus ik ging op zoek naar een onderzoeksplaats.

In Maastricht waren er toen vacatures voor het Archimedesproject, een onderzoeksproject met als onderwerp multi-media information retrieval. Dat project was een samenwerkingsverband tussen de vakgroep Kunstmatige intelligentie en de economische, geneeskundige en juridische faculteit, onder leiding van Jaap van den Herik, Jan Dietz, Arie Hasman en Jaap Hage. Wat me aantrok waren de kunstmatige intelligentie en de multidisciplinariteit - ik was er inmiddels achter hoe beperkt het blikveld van een zuiver wiskundige kan zijn. Het plan was om me op het geneeskundige deelproject te plaatsen, maar omdat daar toevallig nog geen bureau beschikbaar was werd het het juridische deelproject.

Na een jaar onderzoek op het gebied van multi-media information retrieval dwaalde ik steeds verder af in de richting van een hobby van mijn dagelijks begeleider Jaap Hage: het formaliseren van juridisch redeneren. Mijn kennis van de niet-monotone logica bleek opeens heel bruikbaar. Zo promoveerde ik uiteindelijk op de formalisering van juridisch redeneren en weerlegbare argumentatie in mijn proefschrift *Rules, Reasons, Arguments. Formal studies of argumentation and defeat* (promotor: Jaap van den Herik; copromotor: Jaap Hage).

Na mijn promotie kon ik mijn onderzoek voortzetten als postdoc. Ik ontwikkelde experimentele argumentatieondersteuningssoftware en werkte verder aan mijn visie op rechts- en weerlegbaarheidslogica (zie ook mijn recent verschenen boek *Virtual Arguments. On the Design of Argument Assistants for Lawyers and Other Arguers*). Pas in mijn postdocperiode ging ik me echt verdiepen in concrete juridische onderwerpen (in het bijzonder de onrechtmatige daad, een centraal juridisch leerstuk over buitencontractuele schadevergoeding) en ontdekte de hoge kwaliteit van een juridische kijk op de wereld. Ik ging bovendien steeds sterker de parallel tussen kunstmatige intelligentie en recht zien.

Zoals ik het nu verwoord: beide gebieden proberen met formele middelen greep te krijgen op een weerbarstig complexe wereld en lopen daarbij tegen de grenzen van die formele middelen aan. Verschil is natuurlijk wel dat het juridische denken over deze problematiek tenminste teruggaat tot de Romeinse tijd, terwijl we in de AI toch pas ongeveer een halve eeuw in de weer zijn. Verfrissend is ook dat het recht door zijn aard voor zeer pragmatische oplossingen kiest. Het recht is bijvoorbeeld doorspekt met lastige, met intentionaliteit geladen feiten. Zo vereist het delict moord opzettelijk handelen van de verdachte. Rechters stellen die opzet vast op grond van het objectieve, uiterlijke gedrag van een verdachte, onder het stilzwijgende motto: het ziet eruit als opzet, dus het is opzet. Dat is nog eens wat anders dan (te) lang doorfilosoferen over de verhouding tussen een first-person en een third-person perspective!

Als universitair docent bij de Maastrichtse rechtenfaculteit moest ik inzetbaar zijn bij het gewone juridische onderwijs. Dat was een facultaire noodzaak omdat er in Maastricht door het arbeidsintensieve onderwijssysteem structureel docenttekorten zijn. Ik werd dus rechtenstudent en deed voor het eerst van mijn leven tentamens in tentamenhallen met 500 collegastudenten.

In het onderwijs kreeg ik de mogelijkheid mijn onderzoeksexpertise op het gebied van juridisch redeneren in de praktijk te brengen. Ik werd verantwoordelijk voor het vaardighedenonderwijs in de propedeuse. Een leerzame ervaring, in tweeërlei opzicht. Ten eerste was het bulkonderwijs: samen met zo'n 8 docenten werden jaarlijks zo'n 400 studenten bediend. Dat betekende een groot contrast met mijn keuzevak 'Juridische informatietechnologie' dat zo'n 6 studenten per jaar trok. Ten tweede werd ik gesterkt in mijn overtuiging dat juridisch redeneren nauwelijks los te zien is van juridische inhoud. Zo kwam het dat het lesboek *Vaardig met recht. Over casus oplossen en andere juridische vaardigheden* dat ik samen met mijn Maastrichtse collega's Jaap Hage, Tanja van der Meer en Georges Span heb geschreven veel concrete voorbeelden en oefeningen bevat en weinig - en bovendien beknopte - theoretische beschouwingen.

Juist heel theoretisch was het werk aan redeneren op grond van precedënten, waar ik bij betrokken raakte als begeleider van Bram Roth. Hij promoveerde in 2003 op het proefschrift *Case-based reasoning in the law. A formal theory of reasoning by case comparison*.

Kunstmatige intelligentie (II)

Een dreigende reorganisatie zorgde er voor dat ik op zoek ging naar een andere werkplek, deze keer aan de andere kant van het vakgebied kunstmatige intelligentie en recht. Het werd de andere kant van het land. Gelukkig wilde mijn vrouw mee en vond ze snel werk in de omgeving. Mijn kinderen - twee jongens van twee en vier - hebben het hier ook naar hun zin.

Ik ben lid geworden van de multi-agent systems groep. Het agentperspectief sluit goed aan bij mijn onderzoek op het gebied van argumentatie en recht. Argumentatie vindt immers vaak plaats in interactie tussen partijen, zoals bijvoorbeeld in de rechtszaal waar twee partijen hun eigen standpunt zo goed mogelijk naar voren proberen te brengen. In het onderwijs houd ik me bezig met het 'Practicum Kennistechnologie', 'Advanced knowledge technology' en 'Design of multi-agent systems'. Daarnaast is het natuurlijk mogelijk om bij mij een bachelor of master afstudeerproject te doen. Ideeën genoeg!

Vanaf de eerste dagen hier in Groningen merkte ik hoe inspirerend ik het vind om te werken met mensen - studenten en medewerkers - die zich allemaal bezig houden met het prachtige vakgebied kunstmatige intelligentie. Ik fiets dan ook dagelijks vrolijk heen en weer tussen Paterswolde en de Grote Appelstraat.

RARARADSELS

1. Stel je voor... Je loopt in een afgelegen bos en er zijn twee dorpen waar je heen kan, maar je weet de weg niet. in het ene dorp woont een lief, vredig volk dat altijd de waarheid spreekt. In het andere dorp wonen bloeddorstige en gemene kanibalen die altijd liegen. Je komt iemand tegen waarvan je niet weet uit welk dorp hij komt. Je mag deze persoon een vraag stellen. Natuurlijk wil je naar het dorp waar de lieve mensen wonen, dus je wilt zeker weten dat je de weg weet naar dit dorp, welke vraag stel je de persoon?

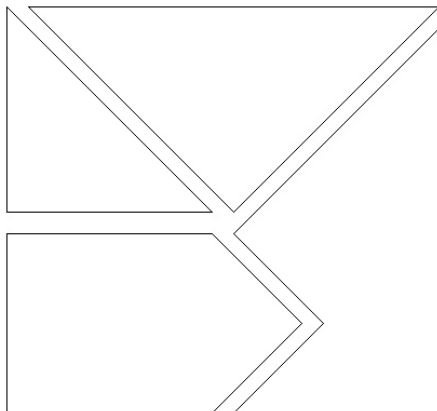
2. De man die het uitvond wil het niet.
De man die het kocht heeft het niet nodig.
De man die het nodig heeft weet het niet.
Wat is het?

3. Ik ben het deel van de vogel dat niet in de lucht hangt. Ik kan zwemmen in de oceaan zonder nat te worden. Wat ben ik?

4. Hoe meer het droogt, hoe natter het wordt. Wat is het?

5. Knip de vijf figuren hiernaast uit (of kopieer het eerst en knip het dan uit, als je je Brainstorm niet wilt beschadigen) en maak van deze vijf figuren een nieuw vierkant.

Antwoorden:
1. Waar is je dorp?
2. Een doodskest
3. Een schaduw
4. Een handdoek

